

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

286. An iudex Ecclesiasticus possit cognoscere laicum simul delinquentem
cum Clerico? Ex p. 3. tr. 1. resol. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

De Immunit. Eccl. Resol. CCLXXXV. & c. 243

Et an valeat consuetudo, vt laicus possit indistinctè eorū Ecclesiastico conueniri? Ex part. 4. tract. 2. Resol. 53.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondeo per ea, quæ adducunt communiter Doctores in cap. cum contingat. 3. de foro compet. cap. licet ex suscepto, eodem tit. & 1. 3. C. de emancip. liber. Idem etiam docet Cardinalis Tuschus tom. 5. conclus. 545. num. 9. Iason & Zalusius in l. more ff. de iurisdict. omn. iudic. & Mynfingerus consil. 17. asserentes merum & mixtum imperium præscribi posse, adeo vt iudex Ecclesiasticus iurisdictionem secularē faciliè prescribere possit, licet non è conuerso, ex cap. significauerunt, vbi Aretinus in 2. notab. & Felinus num. 3. de iudic. eiusmodiq̃ iurisdictione per prescriptionem acquisita non cumulatiuè, sed priuatiuè censetur adcepta, perinde atque si contractu esset acquisita, cum præscriptio æquiparetur pacto, siue contractui, & hæc omnia docet Ioannes Cochier in vindictis libertatis Ecclesiasticae part. 1. cap. 30. num. 7. & cap. 26. numer. 1. & 2. vbi etiam num. 2. docet valere consuetudinem; vt laicus possit indistinctè coram Ecclesiastico conueniri, ex cap. si Clericus laicum, cap. licet ex suscepto, de foro compet. Franchus in cap. si duabus §. denique, num. 3. de appellat. & aliis. Nec aduersus supradicta admittenda est limitatio aliorum assentientium tunc esse vera, quando datur scientia Principis, adeo vt non sufficiat scientia officialium; vt tradit Castaldus tract. de imper. quest. 34. num. 20. Capycius decis. 57. Petra de fidei commissis, quest. 12. num. 298. Decius consil. 307. num. 9. & alij, nam responderetur id verum esse respectu subditorum & vassallorum, qui aduersus superiorem præscribere non possunt, non autem respectu Ecclesiasticorum, per ea, quæ adducit Abbas, Felinus, & alij, in cap. cum nobis, de prescript. & in cap. per venerabilem, qui filij sui legitimi. & ita docet idem Cochier vbi supra c. 3. n. 3.

RESOL. CCLXXXV.

An iudex Ecclesiasticus possit cognoscere inter laicos de alimentis filio spurio debitū, vel an cognitio huius causæ sit missi fori?

Et notatur, an sub nomine alimentorum veniant cibaria, vestes, potus, habitatio, medicina, lectus, & alia huiusmodi, sine quibus via transigi non potest?

Sed difficultas est, an alimenta præstanda sint filio spurio, attentis, & consideratis diuitiis paternis, & eius qualitate, & dignitate?

Id etiam, quod dictum est de Parentibus circa suos dicendum est de filiis circa Parentes? Ex part. 1. tract. 2. Resol. 86. alias 85.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docuit Ceuallus tract. de cogn. per viam violentiæ, p. 2. q. 53. n. 5. qui citat Thefaurum decis. 221. n. 4.

2. Sed contrariam sententiam prorsus amplectendam esse puto: nam cognitionem huius causæ esse mixti fori, docuit ex Theologis Societatis Iesv, nouissimè Sanctarellus var. resol. part. 1. q. 34. n. 2. qui citat Laram, & Barbosam, quibus ego addo Surdum de alimentis, tit. 8. priuil. 6. n. 6. & à fortiori Couarruuiam de sponsal. p. 2. c. 9. §. 6. num. 6. Molinam de primog. lib. 2. c. 15. n. 76. Aretinum consil. 38. n. 5. & alios. Vide etiam Bellettum in disquis. cler. p. 1. tit. de fauore Clericorum reali, §. 5. n. 69. Igitur in electione filij spurij erit, petere alimenta coram Iudice Ecclesiastico, vel laico: vnde reiecta manet opinio Ceualli, Thefauri, & aliorum.

Tom. IX.

3. Notandum est tamen pro Iudice Ecclesiastico in præsentī casu, quod sub nomine alimentorum veniunt cibaria, vestes, potus, habitatio, medicina, lectus, & alia huiusmodi, sine quibus vita transigi non potest, vt ex pluribus notauit supradictus Sanctarellus, vbi supra q. 37. per totam.

4. Sed difficultas est, an alimenta præstanda sint filio spurio, attentis, & consideratis diuitiis paternis & eius qualitate, & dignitate? Negatiuam sententiam docet Lara, Palatius, Gamma, Rebellius, & alij apud Barbosam in collect. tom. 3. lib. 4. tit. 7. c. 5. n. 12.

5. Sed ipse merito affirmatiuam sententiam tenet; & ita docet Fracus decis. 283. n. 18. & 19. Molina de iust. tr. 2. disp. 168. Lessius lib. 2. c. 19. n. 67. cum aliis apud Barbosam quibus adde Sanctarellum loco citato, var. resol. p. 1. q. 31. num. 20. Azorium part. 2. lib. 2. c. 3. q. 2. & nostrum Megalam in p. 2. lib. 2. cap. 2. q. 2. num. 4. qui vt semper solet, doctè hanc quæstionem pertractat. Id verò, quod diximus de parentibus circa filios, dicendum est de filiis circa parentes, vt notauit decem Doctores apud Barbosam vbi supra n. 9. qui n. 11. cum multis aliis limitat supradicta si spurij de sua arte, vel operibus, aut aliunde commodè viuere possunt. Et ita ex Theologis docuit etiam Hentiq. lib. 1. c. 19. n. 2. & in Glessa, lit. N. vbi alios citat.

RESOL. CCLXXXVI.

An iudex Ecclesiasticus possit cognoscere laicum simul delinquentem cum Clerico. Ex part. 3. tract. 1. Resol. 1.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docent Cauillos tr. Sup. hoc in Re: seq. & sup. in Resol. fol. 187. per tot. quamuis eius doctrina in aliquo distet ab ista signantel in eius §. Nec valet.

de cogn. per viam violentiæ, part. 2. q. 69. n. 7. Gutierrez tract. 99. lib. 1. quest. 6. Mexia super Pragm. taxæ part. conclus. 5. num. 74. Bonacina tom. 3. in Bulla Cæn. disput. 2. q. 16. punct. 5. n. 20. Franc. decis. 113. n. 7. Couar. pract. 99. lib. 1. c. 3. Molina de iust. & iure, tom. 4. tract. 3. disput. 49. n. 24. Villadiego in Politic. c. 5. §. 20. n. 45. probant hanc opinionem Bonacina & Molina ex l. si quis uxori ff. de furtis.

2. Sed affirmatiuam sententiam docent Doctores, quos citat & sequitur Marta de iurisdict. part. 4. cent. 2. cas. 119. n. 1. Quibus addo Maynardum de priuilegiis Ecclesiæ p. 1. art. 17. n. 10. Duardum in Bull. Cæn. can. 17. q. 11. num. 48. Bellettum in disquis. Cleric. part. 1. tit. de fauore Clericorum personali, §. 16. n. 1. Ambrosinum tract. de immunit. Eccl. c. 20. num. 9. & nouissimè Tamburinum de iure Abbatum, tom. 1. disp. 15. q. 19. n. 31. & Layman in Theol. moral. lib. 4. tract. 9. c. 4. n. 10. vbi sic asserit, si plures simul delinquant, omnes ab eodem iudice iudicandos esse; quare cum Ecclesiasticus iudex dignior sit laico, ad ipsum pertinebit in hoc casu reum iudicare. Ita ille. Et dato quod commodè vterque iudex suum iurisdictionarium punire possit, tamen absurditas non remouetur, quæ de facili dari potest, si diuersæ, & forsitan contrariæ sententiæ ferantur; ita vt Ecclesiasticus puniret Clericum, laicus verò absolueret, cum tamen tam laicus, quam Clericus ab eodem delicto inquirerent, & probationes æquales contra omnes adfint; alias verò rationes videbis apud citatos DD. vide etiam Ludouicum dec. Luce. 26. n. 18. p. 1. & Decianum lib. 4. cap. 9. n. 44.

3. Restat modò respondere ad argumentum Molinæ & aliorum. Dico igitur non obitare l. si uxori; nam, vt bene obseruat Ambrosinus, cum vxor de furto non teneatur pro rebus subtractis viro, si alius, qui ei opem præstitit in furando, hanc immunitatem haberet, vtiq̃ impunitus euaderet, & ideo non mirum, si priuilegio vxoris non gaudeat. Et ita secundum nostram sententiam fuisse determinatum

X 2 anno

anno 1591. per Sacram Cardinalium Congregationem testatur Scaccia in casu cuiusdam Clerici, & laici, qui erant inquisiti de violentia illata cuidam mulieri, nam omnes fuerant remissi ad iudicem Ecclesiasticum.

RESOL. CCLXXXVII.

An si laicus delinquat simul cum Clerico, possit puniri à iudice Ecclesiastico, maxime si prauenerit? Ex p. 4. tract. 1. Ref. 7.

Que hic est Ref. antecedens, & lege doctrinam alterius Resol. & §. eius annot.

§. 1. **N**egatiuè respondet Pereira de many Regia part. 2. cap. 41. num. 3. & alij penes ipsum, quibus ego addo, præter Doctores quos citauimus in 3. part. tract. 1. resol. 1. Ut illum in addit. ad Afflictum de decif. 223. nam. 7. Aymonem consil. 232. lib. 2. Rupelium in forens. instit. lib. 3. cap. 11. Ofalcum de decif. Pe demon. 103. num. 10. & facit pro hac sententia textus in l. si quis uxori, ff. de furtis, ubi in dilectis socius criminis non gaudet priuilegio socij. Et ita hanc opinionem tenet nouissimè Nouarius de elect. fori, sect. 3. quest. 1. num. 28. & alij penes ipsum, quibus etiam addè Thomam Sanchez in opusc. tom. 1. lib. 3. cap. unico, dub. 30. num. 5. & Castum Palaum tom. 2. disp. unica, punct. 6. n. 11.

2. Sed ego in dicta resol. contrarium docui, & nunc iterum doceo cum docto Iuriconsulto Ioan. Francisco Fagnano in respons. pro cens. Pauli V. part. 3. fol. mibi 85. maxime in casu, quo iudex Ecclesiasticus prauenerit in captura, & ita in specie tenet Farinacius q. 8. num. 151. in fin. & Baiardus in addit. ad Clarum quest. 36. num. 50. ubi sic ait. Licet vsu magis receptum esse videatur, quòd laicus cum Clerico infimul delinquens possit à seculari iudice puniri, non tamen à Doctoribus hanc opinionem tenentibus negatur, quin possit etiam à iudice Ecclesiastico, si in captura prauenerit. Ita ille. Et quia in dicta resolutione adduxi Scacciam testantem hanc sententiam affirmatiuam fuisse determinatam à sacra Cardinalium Congregatione, & non citauimus locum, visum est modò illum adducere. Tenet igitur Scaccia hanc sententiam in lib. 1. de iudic. causarum, & c. cap. 11. num. 24. ubi postquam adduxit Doctores negatiuam sententiam docentes, & testantes de consuetudine, ipse tamen sic asserit. Tamen quicquid isti dixerint, ego vidi istam opinionem seruari ex decreto sacre Congregationis, quæ de anno præterito 1591. die 10. Decembris rescripsit Domino Pompeo de Amatis, tunc temporis Commissario ciuitatis Tusculanæ, vt tam Clericos, quàm laicos inquisitos de violentia illata cuidam mulieri remitteret ad iudicem Ecclesiasticum. Sic ille. Et merito, quidem, nam magis dignum trahit ad se minus dignum, vt patet in cap. per tuas, de arbit. capitul. quanto, de iudic. & in l. si communem, ff. de usu cap. & quia causæ continentia didenda non est, ex l. nulli, C. de iudic. & ex cap. 1. de caus. poss. & proprietat. Et hanc sententiam tenet etiam Marianus Socinus in cap. 2. num. 30. de mutuis petition. & consil. 12. num. 19. vol. 1. & vidisse in practica ita fuisse obtentum testatur Bartholomæus Socinus in l. cum senatus, num. 11. ff. de rebus dub. & sequitur Felinus in cap. 1. num. 6. de præsumpt. Parisius consil. 154. num. 1. vol. 4. Riminaldus iunior in l. imperium, num. 83. de iurisdic. omnium iudic. & consil. 202. num. 12. & 39. vol. 21. consil. 251. numero 43. vol. 3. Cardinalis Albanus consil. 13. num. 6. & alij. Vnde non est audiendus M. Anton. Cuchus in instit. maior. lib. 3. tit. 9. num. 16. & notandum est etiam hic obiter cum Scac-

Sup. hoc supra in Ref. 151. §. ult. ad medium, & in fine Ref. 207. & infra in Ref. 297. 298. & 328. §. 9. ante medium, & inferius in tr. 8. Ref. 9. §. ult. post medium vers. Non est igitur.

cia loco cit. quòd licet aduersus nostram sententiam videatur facere Bulla Pij IV. die 26. Maij ann. 1569. tamen dicta Bulla fuit correctæ, & redacta ad terminos iuris communis & sacri Concil. Trident. per aliam Bullam Pij V. die 20. Iunij anno 1566.

RESOL. CCLXXXVIII.

An secularis delinquens in Ecclesia possit à iudice Ecclesiastico puniri, quia is, qui in Ecclesia deliquit, sacrilegium commisit quod est crimen mixti fori? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 67.

§. 1. **N**egatiuè respondet nouissimè Antonius Ripol de iurisdic. omni. iud. cap. 1. num. 170. ubi sic ait. Si iudex Ecclesiasticus habet iurisdictionem & territorium in rebus secularium poterit cognoscere de delictis commissis intra Ecclesiam per seculares: si autem talem iurisdictionem non habet, non poterit, quia ad dominum habentem omnem iurisdictionem & imperium in oppido, pertinet cognitio & punitio delinquentis intra Ecclesiam. Ita ille, qui citat Olibanum de iure fisci, cap. 11. à num. 7.

2. Sed his non obstantibus, etiamsi delictum in Ecclesia commissum non sit Ecclesiasticum, sed secularare, & à laicis patratum, adhuc existimo ratione loci, in quo est commissum, sortiri naturam mixti fori, & ideo in tali casu puto secularem iudicem & Ecclesiasticum procedere posse, datur enim locus præuentioni: vnde is delinquentem punire potest, qui in captura prauenerit. Ratio est, quia is, qui in Ecclesia delinquit, sacrilegium committit, quod est crimen mixti fori; ergo, & c. sic patet responsio ad rationem quam Ripol adducebat, & ita hanc sententiam docet Farinacius in append. de immunit. Eccles. cap. 16. num. 236. & alij penes ipsum.

RESOL. CCLXXXIX.

An iudex Ecclesiasticus possit punire laicum, qui crimen sacrilegij commisit?

Et an hoc causa sit mixti fori, & detur locus præuentioni?

Et an hoc etiam conueniat non solum in rebus Ecclesie, sed etiam in rebus Clericorum, ita vt laici eorum inuasores coram iudice Ecclesiastico debeant conueniri?

Et an laicus coram iudice Ecclesiastico possit conueniri, si verba iniuriosa aduersus Clericum emisit? Ex p. 1. tract. 2. Ref. 82. alias 81.

§. 1. **H**anc quæstionem pertractat nouissimè Ceuallos in tract. de cognit. per viam violentia, part. 2. q. 59. per totam, & alij penes ipsum, asserentes aliqua, quæ mihi minimè placent.

2. Idèd absolute assero cum Barbosa in suis collect. tom. 2. lib. 5. tit. 23. c. 2. n. 9. & aliis, sacrilegium esse mixti fori: ita vt non minus, sed æquè principaliter de eo aduersus laicum cognoscere possit Ecclesiasticus Iudex, atque secularis, & inter eos locus sit præuentioni, iuxta cap. de foro comp. & in e. cum sit generale, de penit. in 6. Vnde idem Barbosa n. 54. asserit, tenendam esse sententiam eorum, qui docent esse mixti fori, & ad Ecclesiasticum Iudicem trahi posse, nõ solum inuasores reum Ecclesiasticarum, quando per vim eas occupant, verum etiam omnes alios, qui in negotiis cum Ecclesia gestis, eius rebus præiudicant quoquo modo, per fraudem, scilicet, vel aliter contra iustitiam. Quod confirmatur ex alia communi resolutione, Doctorum

Sup. hoc supra in Ref. 151. §. ult. ad medium, & in fine Ref. 207. & infra in Ref. 297. 298. & 328. §. 9. ante medium, & inferius in tr. 8. Ref. 9. §. ult. post medium vers. Non est igitur.

Sup. hoc supra in Ref. 151. §. ult. ad medium, & in fine Ref. 207. & infra in Ref. 297. 298. & 328. §. 9. ante medium, & inferius in tr. 8. Ref. 9. §. ult. post medium vers. Non est igitur.

Sup. hoc supra in Ref. 151. §. ult. ad medium, & in fine Ref. 207. & infra in Ref. 297. 298. & 328. §. 9. ante medium, & inferius in tr. 8. Ref. 9. §. ult. post medium vers. Non est igitur.

Sup. hoc supra in Ref. 151. §. ult. ad medium, & in fine Ref. 207. & infra in Ref. 297. 298. & 328. §. 9. ante medium, & inferius in tr. 8. Ref. 9. §. ult. post medium vers. Non est igitur.